

Papírová padesátikoruna končí, může za to euro

21. dubna 2006 9:06

Konec české koruny se blíží a lidé už to začínají pociťovat ve svých peněženkách. Začaly v nich přibývat těžké kovové padesátikoruny. I když se to na první pohled nezdá, právě to je první příznak, že placení eury už je velice blízko. Euro by mělo nahradit korunu už za tři a půl roku.

Kovová padesátikoruna se vrací zpět do českých peněženek. (Autor: Slavomír Kubeš, MAFA)

■ Dřívější padesátikoruny

Vzor Ludovít Štúr

Rok vydání 1987
Do průměrné
mzdy se tehdy
vešlo asi
60 padesátikorun.

Vzor 1964

Rok vydání 1964
Do průměrné
mzdy se tehdy
vešlo asi
30 padesátikorun.

Vzor 1950

Rok vydání 1950
Do průměrné
mzdy se tehdy
vešlo asi 24
padesátikorun
(to bylo ještě
před měnovou
reformou).

Foto: archiv ČNB

Kolik se dalo za 50 korun koupit benzínu:

1950
přibližně 25 litrů

1960
přibližně 25 litrů

1987
přibližně 8 litrů

Rozhodnutí banky bylo jednoduché: "Do oběhu už teď dáváme jen padesátikorunové mince," řekl František Vokatý z národní banky.

Velkých mincí má banka plné sejfy. Mnohé tam leží i deset let. Lidé si je příliš neoblíbili a platili s nimi jen neradi. Teď se znovu objeví v pokladnách obchodů a restaurací.

Bankéři počítají s tím, že mince mají až pětkrát větší životnost než bankovky, takže vydrží až do zavedení eura. Papírová padesátikoruna jen zřídka vydrží déle než tři roky.

Lidé z návratu původních těžších mincí dvakrát nadšeni nejsou "Tři papírové padesátky moje peněženka ani nepozná, zato se třemi kovovými mám kapsu až ke kolenům," stěžuje si Vladimír Bouz z Prahy.

Kovové padesátikoruny přibývají velice rychle. Ještě na začátku ledna jich bylo v oběhu jen pět milionů. Teď už jich je o sedm milionů více.

Mince většina lidí vnímá jako drobné, které vydávají s menší rozvahou než papírové bankovky. S řazením padesátikoruny ke drobným bankéř Vokatý nesouhlasí. A to přes fakt, že skutečná hodnota této bankovky či mince stále klesá.

Například na konci osmdesátých let stačilo padesát korun na šest litrů benzínu, teď za stejnou sumu koupíte jen litr a půl.

Po zavedení eura si Češi mincí užijí ještě více. Už jen proto, že padesát korun bude mít v té době hodnotu přibližně dvou eur.

Před osmnácti lety jste si za padesát korun koupili téměř dvanáct bochníků chleba, pětadvacet litrů polotučného mléka nebo pět kilogramů rýže.

Dnes už by za bankovku s podobnou slovenského buditele Ludovíta Štúra nákupní košík tak plný nebyl. Za 16 let vzrostly platy téměř sedminásobně, vzhůru zamířily i ceny.

Za padesát korun lze dnes koupit spíš malé občerstvení, kávu a džus v restauraci, zmiňovaného chleba už by bylo také jen něco přes dva bochníky. Je tedy padesát korun nepatrný obnos, drobné jako před lety pětikoruny a dvoukoruny?

Drobák, nebo důstojná suma?

"Padesátikoruny zůstávají i nadále platidlem, které nepatří mezi drobné," říká František Vokatý, který v České národní bance zastává post ředitele Odboru peněžního oběhu.

Centrální banka přitom zahájila krok, který naopak může padesátikoruny v povědomí mnoha lidí mezi drobné mince zatlačit.

Přestala už totiž vydávat do oběhu papírové bankovky této hodnoty a nahrazuje je mincemi.

Kovové padesátikoruny, po kterých se od začátku nového tisíciletí jakoby slehla zem, se tak začínají stále více objevovat v peněženkách lidí. Na konci loňského roku jich mezi lidmi kolovalo pět milionů kusů, za čtyři měsíce už to bylo téměř o sedm milionů více.

Bankovka i mince? Nesmysl, míní lidé

A co na to říkají běžní lidé? "Pro mě to vůbec není vyhovující, protože se to hrozně plete s desetikorunou a taky tomu cizinci vůbec nevěří," nešťastně kroutí hlavou pokladník ze smíšeného zboží v Legerově ulici v Praze. "Ti chtějí jen papírové bankovky, kovové padesátikoruny doteď neznali, tak je odmítají," doplňuje.

"Dodnes nevím, proč vlastně existuje padesátikoruna ve dvou podobách, jednou v papíru a podruhé v kovu. Není právě tohle zbytečně drahé?" ptá se zase dvaadvacetiletý student David Javourek.

Právě investice do výroby a emise peněz byly jedním z důvodů, proč centrální banka ke svému kroku přistoupila. V devadesátých letech nechala vyrazit miliony padesátikorunových mincí, které se jí však brzy vracely zpět.

ČNB chce šetřit

Za pár let chce Česko přistoupit ke společné evropské měně a české koruny zmizí v propadlišti dějin.

A než aby banka nechala tisknout nové padesátikorunové bankovky, sáhne do svých sejfů a kdysi nechtěné padesátikoruny vrátí zpět do oběhu.

"Ročně vynakládáme až 300 milionů na nové bankovky. Takto aspoň zužitkujeme už jednou vynaložené náklady," vysvětluje Vokatý z ČNB. Například výroba jedné bankovky vyjde podle jeho slov přibližně na korunu dvacet a kovové mince na necelé dvě koruny.

Mince déle vydrží

Svou roli hraje i životnost bankovek. Až zde budou za necelé čtyři roky platit eura, mnohé papírové bankovky by se toho data možná ani nedožily. Podle své hodnoty se bankovky opotřebují v průměru za tři roky. Zatímco u pětitisícových a dvoutisícových bankovek to může být i za pět let, u menších hodnot je životnost kratší.

U mincí je však životnost mnohem vyšší. "Ta je deset až patnáct let," odhaduje Vokatý. Připouští však, že kdyby bance došly ještě před přistoupením k euru zásoby, začala by opět tisknout papírové bankovky.

Centrální banka k výměně padesátikorun nevyzývá, ale do oběhu je už vracet nebude. Za jak dlouho vytlačí kovové mince papírové padesátikoruny, je podle Vokatého předčasné hádat.

Jiří Štefek, Lenka Petrášová, MF DNES